

Tannteknisk filmpremiere på Folkemuseet

Torsdag 12. november var det to små filmpremier på Norsk Folkemuseum. Begge tar for seg utviklingen innen tannteknikk fra begynnelsen av 1900-tallet og frem til i dag.

Filmsnuttene «Når tenner svikter» og «Tannerstatninger» ble implementert som en del av tannlegeutstillingen ved Folkemuseet, som ellers inneholder tre tannlegemiljøer fra henholdsvis 1900, 1930 og 1960. I dette historiske miljøet med sine tidstypiske uniter og dertil hørende utrustning, var det duket til premierefest med fingermat og godt i glasset. Vegg i vegg med tannlegekontoret fra forrige århundreskifte ligger den tanntekniske labben. Den gangen var laboratoriet en del av tannlegekontoret, og det var tannlegen selv, eventuelt kontordamen, som laget innlegg, kroner og proteser. Dette er utgangspunktet for det nye audiovisuelle innslaget i denne delen av utstillingen.

Museumskomiteen i Oslo Tannlegeforening. Fra venstre Reidun Stenvik, Ingrid D. Halle og Brit Ølstad.

Ny installasjon

Det er Trude Myhrer i samarbeid med museumskomiteen i Oslo Tannlegeforening som har laget manus til filmene. Myhrer har virket som tanntekniker i 20 år, og er lektor på tannteknikerutdanningen ved Høgskolen i Oslo. I forbindelse med sin masteroppgave «Tannteknikk gjennom 100 år – fra lidelse til funksjonell og estetisk glede», gjennomførte hun en rekke intervjuer med eldre tannleger og tannteknikere fra hele Norge. Hun ble så fascinert av historien at hun etter hvert begynte å samle på gammelt tannteknisk utstyr som har vært i bruk på tannlegekontorer rundt om i landet.

– I stedet for å kaste det vi ikke fikk bruk for til den planlagte utstillingen,

har jeg samlet det på Høgkolen i Oslo og noe hjemme, sier Myhrer. Ønsket er å få et rom til en permanent utstilling også for dette. Det at det finnes så mange objekter, bidro til at den fysiske utstillingen endte opp som en film til slutt.

Det kan Ingrid D. Halle, et av tre medlemmer i museumskomiteen, bekrefte.

– Trude og jeg begynte å samle med tanke på en utstilling som skulle vise tannteknikkens historie fra 1950-tallet og frem til i dag. Men på et tidspunkt satte utstillingskoordinator på Folkemuseet, Torgeir Kjos, foten ned. For å kunne illustrere den historiske utviklingen slik vi hadde tenkt, ble vi rett og slett nødt til å benytte flere gjenstander enn det var plass til. Man må huske at i starten ble absolutt alt av tannerstatninger laget på tannlegekontoret og det krevde mye utstyr som stadig ble forbedret og skiftet ut ettersom tiden gikk. Da var det vi bestemte oss for å lage film i stedet, forteller Halle.

Mange bidrag

Og film er det blitt. I den delen av utstillingen som fra før rommer den tanntekniske labben, kan publikum nå ved hjelp av lyd og bilde få en innføring i ulike tannerstatninger tatt i bruk gjennom de siste 100 år. Fra tannrader laget av hvalrosstenner til dagens moderne implantater. Filmene illustrerer den rivende utviklingen av både materialer og utstyr som ble tannteknikken til del i løpet av 1900-tallet. Til sammen har produksjonen av filmene og det audiovisuelle utstyret kostet 76 000 kroner. Det er Norges Tannteknikerforbund, Den norske tannlegeforening, Oslo Tannlegeforening og Norsk Odontologihistorisk Forening som står for de største bidragene. Men også mindre foreninger har bidratt etter evne.

– Jeg synes det er så rørende. Små tannteknikerforeninger rundt om

---

i landet har bidratt med det de kan. Fra en forening fikk vi tusen kroner. Det viser at det er engasjement for faget og interesse for arbeidet vårt ved museet. Alle bidrag, små som store, har vært helt avgjørende for at dette prosjektet har kommet i havn, sier Halle.

Filmene er produsert av Sondre Larssen i PL produksjon. Han har tidligere laget flere filmer for Folkemuseet, blant annet filmene om tannpleie og forebygging som også er en del av tannlegeutstillingen.

– Min rolle har vært å produsere videosnuttene. I samarbeidet med Trude Myhrer og museumskomiteen har jeg også bidratt til å moderere

tannlegespråket slik at alle kan forstå innholdet, sier Larssen.

En suksesshistorie

I tillegg til Ingrid D. Halle, består museumskomiteen av Brit Ølstad og Reidun Stenvik. Komiteen fungerer som et kontaktorgan mellom Norsk Folke-museum og Oslo Tannlegeforening. Foruten å sikre det faglige innholdet i tannlegeutstillingen, organiserer komiteen guider som veileder publikum i museets åpningstid. Alt er basert på frivillig innsats. Alle de tre i komiteen har bakgrunn som tannlege, og brenner for tannlegehistorien.

– Det har vært en fantastisk utvik-

ling innen tannhelsetjenesten i løpet av de siste 150 årene. Vi vet at smeden ble brukt til å trekke tenner så sent som i 1910, og det er grunn til å tro at denne praksisen fortsatte i mer avsideliggende strøk også en god stund etter dette. I dag er tannhelsen betydelig bedret. Hypermoderne utstyr og teknikker har hjulpet oss langt på vei, særlig når det gjelder tannteknikk. Det er en suksesshistorie, sier Halle. Hun oppfordrer alle interesserte til å besøke tannlegeutstillingen på Folkemuseet for å få med seg den seneste oppdateringen av tannlegehistorien.

Tekst og foto: Tone Elise Eng Galåen